METSÄTALOUS

Kyllä tämä on sellaista sählinkiä, kun muutamaa vuotta varten valtavia järjestelyjä joudutaan rakentamaan. **KANSANEDUSTAJA MAURI PEKKARINEN, KESKUSTA**

Haketuen ja turveveron muutos siirtymässä vuoteen 2018

Hakesähkön tuen nosto ja turpeen veron alennus saattavat siirtyä vuoteen 2018. Järeää ainespuuta koskevaan rajaukseen on tulossa malli, jolla homma hoituu laskennallisesti.

Hallituksen esitys hakesähkön tuesta rajaa järeälle ainespuulle maksettavan tuen 60 prosenttiin täydestä tuesta, joka nousee enimmillään 18 euroon megawattituntia kohti. Samalla turveveron piti laskea 1,9 euroon megawattitunnilta.

Metsäteollisuus olisi halunnut jättää järeän ainespuun kokonaan pois tuen piiristä.

Eduskunta äänestää asiasta maanantaina.

Haketuen rajaus on herättänyt rajua vastarintaa, sillä sen on pelätty kasvattavan byrokratiaa. Jopa hallituspuolueiden rivit ovat rakoilleet asiassa.

Ratkaisu laskentamallista

”Esitys suosii kolmea suurta metsäyhtiötä, jotka pystyvät hoitamaan ainespuun osuuden todentamisen pienillä ratkaisuilla. Muiden toimintaa se vaikeuttaa”, myöntää kokoomuksen varapuheenjohtaja **Janne Sankelo**.

Sankelon mukaan eduskunnan talousvaliokunta edellytti mietinnössään, ettei haketuki lisää byrokratiaa. Jatkovalmistelussa on mietitty malleja, joilla eduskunnan tahto toteutuu.

Vaihtoehdoista esille on noussut malli, jossa järeän puun osuus vähennetään laskennallisesti koko sumasta.

Se on noin viidennes, mikä laskisi kaavamaisesti toteutettuna haketuen enimmäismäärän noin 16,5 euroon megawattitunnilta.

Sankelon mukaan asia voidaan toteuttaa Energiaviraston ohjeistuksella.

Turveveron alennus viivästyy?

Haketuki on sidottu turpeen veron alennukseen. Hallituksen tarkoitus oli palauttaa haketuki ja turpeen vero vuoden 2012 tasolle ensi vuoden alusta.

Jo tämän vuoden alussa turveveroa laski 4,9 eurosta 3,4 euroon megawattitunnilta. Vastaavasti metsähakkeen tuotantotuki nousi enimmillään 13,3 eurosta enimmillään 15,9 euroon megawattitunnilta.

Haketuen vaatima notifiointi EU:ssa on herättänyt huolta aikataulusta. Kansanedustaja **Mauri Pekkarisen** (kesk.) mukaan rajattu haketuki ja turveveron alennus ovat kytköksissä toisiinsa.

Hän arvioi, että ensi vuoden alkuun kaavailtu muutos siirtyy vuoteen 2018. Tuen voimassaolo taas loppuu vuonna 2020.

”Ensi vuoden alusta ei mikään muutu, vaan vasta 2018. Kyllä tämä on sellaista sählinkiä, kun muutamaa vuotta varten valtavia järjestelyjä joudutaan rakentamaan.”

Sankelo näkee asian toisin. Hänen mukaansa hakesähkön tuotantotuki nousee ja turpeen vero alenee suunnitellusti vuoden 2016 alusta.

Sen sijaan järeän puun rajaus astuu voimaan vasta notifioinnin ja sitä seuraavan kolmen vuoden siirtymäajan jälkeen.

MTK tyrmistyi viivästyksestä

MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtaja **Mikko Tiirola** on tyrmistynyt mahdollisesta viivästyksestä. Sen sijaan laskentamallin hän on valmis hyväksymään, vaikka sekin heikentää puun kilpailukykyä kivihiiltä vastaan.

”Kaikkineen tämä on tyrmäävä piste hallituksen hiilenmustalle energiapolitiikalle. Ihme jos hallituspuolueiden maakuntien kansanedustajat vaalikeväänä ovat tämän hallituksen linjauksen takana”, suomii Tiirola.

JARMO PALOKALLIO

Mhy Kiiminki hakee MTK:n jäsenyyttä

Metsänhoitoyhdistys Kiiminginin valtuusto päätti tiistain kokouksessaan hakea MTK:n jäsenyyttä.

”Päätös oli yksimielinen”, toiminnanjohtaja **Timo Mikkola** kertoo. Yhdistys uskoo hyötyvänsä MTK:n jäseneduista.

Viime vuoden lopussa Kiiminki oli ainoa suomenkielinen metsänhoitoyhdistys, joka ei ollut hakenut jäsenyyttä.

Mikkolan mukaan viime keväänä keskustelua käytiin jäsenmaksuista ja sertifioinnista. Päätöksessä haluttiin ottaa aikalisä, kun metsänomistajaliiton kohtalokaan ei ollut selvä.

”Jo syyskokouksessa yhdistyksen valtuusto oli myötämielinen MTK-jäsenyydelle. Asia on selvää pässinlihaa.”

SUVI NIEMI

Saarileimikot jäivät hakkaamatta

Jääteitä ryhdyttiin tekemään joulun tienoilla, mutta nyt yrityksistä on luovuttu

”Joulupäivänä aloitettiin veden pumppaus jään päälle polttomoottoripumpulla. Alle kymmenen sentin vahvuinen jää kantoi nippa nappa kaksi miestä”, kertoo koneurakoitsija **Pekka Vidman** Saarijärveltä.

UPM:n suunnitelmissa oli korjata Saarijärven Pyhäjärvellä kolmesta saarileimikosta puuta. Vidman vastasi teiden jäädyttämisestä mantereelta saariin.

”Tammikuussa päästiin töihin traktorin perään asennetun pumpun kanssa, kun jäällä oli vahvuutta yli 30 senttiä. Silloin vielä näytti kohtuullisen lupaavalta, vaikka lumisateet hidastivat töitä”, Vidman sanoo.

Poikkeuksellisen lauha helmikuu sotki suunnitelmat. Ensin luovuttiin kolmen tien jäädyttämisestä tukkirekkaa kantaviksi. Lopuksi yritettiin saada edes yksi tie kestämään kevyen metsätraktorin kuorma.

”Viime viikolla oli pakko tehdä päätös, ettei kannata enää yrittää”, sanoo UPM:n operaatioasiantuntija **Marko Minkkinen**.

Perävaunullinen puutavaraauto vaatisi teräsjäätä 105 senttimetriä. Sen vahvuinen pohja olisi turvallista 60 tonnin yhdistelmälle.

Saarijärven Pyhäjärvellä rajaksi asetettiin lopulta 75 senttimetriä, mikä olisi kantanut kevyehkön ajokoneen kuorman kanssa.

”Lähelle 70 senttiä päästiin helmikuussa, mutta se ei riittänyt.”

UPM:ltä jäi Minkkisen mukaan Keski-Suomessa korjaamatta tänä talvena 10 000–15 000 kuutiometriä saaripuita.

Vain Kuopion lähellä Tervossa saatiin jäätie kantamaan harvesteri ja kevyt metsätraktori, jolla 1 500 kuutiometriä puuta ajettiin mantereelle.

UPM yrittää vielä korjata Oulujärven Ärjänsaaresta Kajaanissa edes osan sinne kaatuneista myrskypuista. Aikaa jäädytystöihin ei kuitenkaan ole enää montaa viikkoa.

Kuusamossa metri jäätä

Metsä Groupin tuotantopäällikön **Pari Arkon** mukaan saarihakkuisiin on päästy vain Kuusamossa, missä tien alla on metri jäätä.

”Ensi viikolla on tarkoitus aloittaa kuljetukset puutavaraautolla. Toistaiseksi jää ei kuitenkaan vielä kestä täydellä kuormalla ajoa, mutta toiveita on vielä jään vahvistumisesta.”

Kuusamon 5 000 kuutiometrin leimikko on Metsä Groupin ainoa saarikohde tänä talvena.

Hyvä harjoitus oli Arkon mukaan Etelä-Savossa Puulavedellä, missä jään vahvuus uupui vain kymmenisen senttiä metsätraktorin vaatimasta turvarajasta.

Kolme kehnoa talvea 2000-luvulla

Stora Enson operaatiopäällikön **Antti Suvisen** mukaan jääteiden teko ei onnistunut käytännössä missään.

”Kyllä ne yritykset ovat tältä talvelta ohi.”

Stora Ensolla on ollut vuosittain talvikorjuukohteita saarimetsissä Etelä-Suomesta Pohjois-Karjalaan asti.

Kaikkiaan saaripuita on hakattu vuodessa noin 50 000 kuutiometriä. Suuri osa niistä on kuljetettu proomukuljetuksina kesäisin.

”Nyt korjaamatta jääneistä saarikohteista osa voidaan hoitaa kesällä. Pienillä järvillä pitää odottaa ensi talvea”, Suvinen sanoo.

Metsähallituksen Pohjanmaa-Kainuun aluejohtajan **Arto Tolosen** mukaan tällä vuosituhannella on ollut kolme jääteiden kannalta kehnoa talvea.

”Tämä ja viime talvi sekä 2007–2008 talvi.”

Metsähallituksella on sama tilanne kuin metsäyhtiöillä. Puut jäävät saariin.

Suomussalmella tosin elätellään pientä toivoa, josko 3 000 kuutiometrin saarisavotalle vielä päästäisiin.

JUHA KAIHLANEN

SAMI KARPPINEN

Saarijärven Pyhäjärven Kotisaaren ja mantereen väliseen salmeen yritettiin turhaan jäädyttää jäätietä. Pumpputraktori seisoi melkein koko helmikuun toimettomana, koska pakkasia ei ollut. Saarisavotta jää odottamaan ensi talvea.

JÄÄTIET

Rekka vaatii yli metrin

Jään kantavuus mitataan jään tehollisen vahvuuden mukaan.

Teräsjää on lujaa yhtenäistä jäätä ja se lasketaan kokonaan tehollisen paksuuteen.

Tumma kohvajää on syntynyt tiivistetyn lumen ja veden jäätyessä. Puolet tummasta kohvajäästä voidaan laskea tehollisen jään vahvuuteen.

Kun jään tehollinen vahvuus on 70 senttimetriä, suurin sallittu ajoneuvoyhdistelmän paino on 23 tonnia.

Jos tehollinen jään vahvuus on 80 senttimetriä, raja nousee 31 tonniin.

60 tonnia painava puutavara-auto vaatii tehollista jäätä 105 senttimetriä.

Metsänhoitoyhdistys ja Metsä Group kiistelevät katkontatietojen luovutuksesta

Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomen ja Metsä Groupin välille on puhjennut kiista puutavaran mittauslain tulkinnasta. Erimielisyyttä on siitä, miten yksityiskohtaisia tietoja ostajan pitää luovuttaa myyjälle hakkuukonemittauksesta.

Metsänhoitoyhdistyksen alueneuvojan **Juha Leppäsen** mukaan ostajien käytäntönä on ollut luovuttaa niin sanottu ”pitkä motolista”.

Se on hakkuukoneen tietokoneen tuloste, joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot puumääristä eri pituus- ja läpimittaluokissa sekä puutavaralajeissa. Yhdistyksellä on myös ollut tapana tietoja pyytää.

”Listan avulla pystytään varmistamaan, että katkonta vastaa puukauppasopimuksessa sovittua.”

Leppänen kertoo, että Metsä Group on tänä vuonna muuttanut käytäntöään ja alkanut luovuttaa vain yhteenvetotietoja. Leppäsen käsityksen mukaan yhtiön kenttähenkilöstöä on ohjeistettu, ettei pitkiä motolistoja saisi enää antaa.

MTK:n kenttäpäällikön **Pauli Rintalan** mukaan asia ei koske vain Keski-Suomea. Rintala kertoo saaneensa samasta asiasta yhteydenottoja useasta eri maakunnasta.

Metsä Group: Varjelemme liikesalaisuutta

Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi päätti hakea selkoa lain tulkintaan viemällä tammikuun lopulla hakatun, Konneveden kunnan teettämän harvennusleimikon tietojen luovutuksen virallisen mittaajan ratkaistavaksi.

Yhdistys toimii myyjän edustajana valtakirjalla, ostajana on Metsä Groupin emo-osuuskunta Metsäliitto.

”Katkonta vaikuttaa puukauppaan aivan oleellisesti. Ei ole kyse siitä, että epäilisimme väärinkäytöstä, vaan periaatteesta”, Leppänen korostaa.

Metsä Groupin mittausasioihin perehtynyt kehityspäällikkö **Timo Saarentaus** kiistää, että yhtiön käytäntö motolistojen luovutuksesta olisi muuttunut.

”Näytämme tiedot kiistatapauksissa aina pyydettäessä. Tietoja voi tulla katsomaan meidän konttorillemme, mutta emme me niitä pääsääntöisesti anna muille”, Saarentaus linjaa.

Kyse on Saarentauksen mukaan liikesalaisuuden varjelemisesta kilpailijalta.

Jos yhdistys saa valtakirjakauppojen kautta useita saman ostajan motolistoja, se voi päätellä katkontaa ohjaavia arvomatriiseja. Arvomatriisi kuvastaa sitä, kuinka haluttavaa kunkin mittaisen puutavaran tuottaminen ostajan näkökulmasta on.

Metsänhoitoyhdistykset kilpailevat korjuupalvelunsa kautta metsäyhtiöiden kanssa puukaupoista.

”Ei tässä kiistassa voida välttyä ajatukselta, että on kyse muustakin kuin mittauksesta”, Saarentaus vihjaa.

Leppänen puolestaan vakuuttaa, ettei pitkiä motolistoja tarvita muuhun kuin mittaustulosten todentamiseen.

Tuore tulkintaohje selventää lakia

Virallisen mittaajan viime viikolla antaman päätöksen mukaan Metsä Group ei ole rikkonut puutavaran mittauslakia, koska mittaustietojen luovutuksen vähimmäistasoa ei ole laissa määritelty tarkasti.

Päätöksessä annetaan uusi, lain tulkintaa selventävä ohje. Se velvoittaa luovuttamaan pyynnöstä niin laajat tiedot, että puukauppasopimuksessa eriteltyjen, eriarvoisten puutavaralajien pituus- ja läpimittarajojen noudattaminen voidaan todentaa.

”Ostajan on jatkossa toimitettava pyynnöstä kaikki mittaustiedot, joista voidaan todeta puukauppaehtojen toteutuneen. Näkemyksemme puutavaran mittauslaista oli juuri annetun päätöksen mukainen. Kauppakirja ohjaa hyvin pitkälle, mitkä tiedot on luovutettava”, MTK:n Rintala tulkitsee.

Hakkuukoneen vakiomuotoiset tulosteet voivat sisältää myös tietoa, jota ei tarvitse luovuttaa. Sellaista tietoa on esimerkiksi samanhintaisten tukkien jakautuminen eri laatuluokkiin.

”Jos ostaja haluaa tehdä itselleen asian vaikeaksi, se voi poistaa nämä tiedot listalta ennen luovutusta.”

”Miksi metsänomistajien yhtiö tekee tällaista?”

Rintala ihmettelee, miksi Metsä Group haluaa pantata tietoa. ”Hämmästyttää, että metsänomistajien oma yhtiö tekee tällaista. Puukaupan myönteinen ilmapiiri edellyttää avoimuutta ja luottamusta eikä tietojen salaamista.”

Osapuolet ovat olleet erimielisiä lisäksi hakkuukoneen mittalaitteiden tarkkuutta ja luotettavuutta varmistavan kontrollimittauksen tietojen luovuttamisesta. Virallinen mittaaja toteaa Metsä Groupin rikkoneen lakia tässä asiassa.

Saarentauksen mukaan kyse on väärinkäsityksestä: oman leimikon kontrollimittaukseen voi tutustua, mutta muiden leimikoiden tietoja ei anneta. Se on myös virallisen mittaajan kanta.

HENRIK SCHÄFER

PÄÄTÖS

Mittaustulos on voitava tarkistaa

Mhy Keski-Suomi pyysi Luonnonvarakeskuksen viralliselta mittaajalta päätöstä hakkuukoneen mittaustulosten luovuttamisesta puun myyjälle. Metsä Group ei yhdistyksen mielestä luovuta riittävän yksityiskohtaisia tietoja.

Laki puutavaran mittauksesta sanoo, että toiselle osapuolelle on annettava pyynnöstä mittaustuloksen lisäksi tiedot, joiden perusteella mittaustulos voidaan laskea.

Virallisen mittaajan päätöksen mukaan hakkuukonemittauksessa tiedot on luovutettava myyjälle siinä laajuudessa, että puumäärän lisäksi kaikkien puukauppasopimuksessa mainittujen pituus- ja läpimittarajojen noudattaminen voidaan todentaa.

Kaikkea hakkuukoneen mittaamaa tietoa ei tarvitse luovuttaa, kuten samanhintaisten tukkien jakoa eri laatuluokkiin.

Ostajan on annettava myyjälle mahdollisuus tutustua oman leimikkonsa kontrollimittaukseen. Hakkuukoneen aikaisempien leimikoiden mittaustietoja ei tarvitse luovuttaa.

Päätös ei ole vielä lainvoimainen. Osapuolilla on kaksi viikkoa aikaa valittaa puutavaran mittauslautakuntaan, jonka päätöksestä voi valittaa edelleen hallintooikeuteen.